

ΚΥΠ / Α' ΚΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ

**ΗΜΕΡΗΣΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΠΙ ΚΥΠΡΟΥ — ΤΟΥΡΚΙΑΣ**

Της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1974

ΚΥΠ/Α. ΚΛΑΔΟΣ

0-224401

ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΝ
α,α,α. (22)

ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΔΕΛΤΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ - ΚΥΠΡΟΥ

Περίοδος από 260800 μέχρι 270800

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

1. - ΤΟΥΡΚΙΑ

Εξωτερική Πολιτική

α. - Γενικά

- (1) Τήν 25/8/74 ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας Γκιουνές ἐτόνισεν μετὰ ξύλων ὅτι ἡ Τουρκία δέν δύναται ν' ἀποχωρήσῃ τῆς Εὐρώπης. Ἡ πολιτική ἢ Οἰκονομία, καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς χώρας μας ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς Εὐρώπης, δι' αὐτόν τον λόγον ἀκόμη καὶ ἡ ἐχθρική στάσις τῆς Γαλλίας ἐναντι τῆς Τουρκίας, δέν δύναται νά ἐπηρεάσῃ τήν γενικήν πολιτικήν μας, τῆς συνεργασίας μετὰ τῆς Εὐρώπης. Τέλος ἀνέφερον ὅτι ἡ Τουρκία θά συνεχίσῃ τήν πολιτικήν συνεργασίαν τοῦ Ἰνονοῦ ἐναντι τῆς ΕΣΣΔ (2/3).

Σχόλιον

Αἱ ἐσωτερικαὶ ἀδυναμίαι τῆς Τουρκίας ἀναμφιβόλως δημιουργοῦν εἰς ταύτην ἀρισμένα προβλήματα ἀτινα ἐπηρεάζουν τήν παρ' αὐτῆς τηρουμένην ἐξωτερικήν πολιτικήν μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Δυτ. Εὐρώπης.

Ὡς πρὸς τὰς σχέσεις μετὰ τῆς ΕΣΣΔ ἐπιθυμεῖ ὅπως αὐταὶ διατηροῦνται εἰς ἐπίπεδα καλῆς γειτονίας, ὑφέσεως καὶ ἀνοχῆς.

- (2) Ἐνεφέρθη ὅτι ὁ Τούρκος Καθηγητῆς Οὐλμάν μετὰ τήν Ἀγγλίαν θά ἐπισκεφθῇ τὰς χώρας Δανίαν, Σουηδίαν, Νορβηγίαν, Φιλανδίαν, Αὐστρίαν, ὁ δέ Ἰνάν (Σχετ. Δ. Π. 26/8/74 καὶ 23/8/74) τήν Γαλλίαν, Ὀλλανδίαν, Ἰταλίαν, Βέλγιον καὶ Δυτ. Γερμανία. Οἱ ὡς ἄνω Τούρκοι ἐκπρόσωποι ἀνεχώρησαν ἐξ Ἀγκύρας τήν 24/8/74. Ἐξ ἄλλου ὁ πρῶτος Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν Μπαγιούλκεν καὶ ὁ Γκιουνι-βέρ τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν θά μεταβῶν εἰς Ἀραβικὰς χώρας διὰ τήν ἐνημέρωσιν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ (2/3).

..//..

- 2 -

Σχόλιον

Παρατηρείται μεγάλη διπλωματική δραστηριότης τής Τουρκίας προς πᾶσαν κατεύθυνσιν.

Αἱ ἄνωτέρω ἐπισκέψεις ἰσχυρίζονται εἰς τὴν προσωπικὴν ἐνημέρωσιν καὶ τὸν ἐπηρεασμὸν τῶν ἄνωτέρω χωρῶν ὑπὲρ τῶν ἰσχυρῶν τῆς Τουρκίας ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ κατόπιν τῆς διεθνoῦς ὑποστήριξος καὶ τῆς μεταστροφῆς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

β.- Τούρκοι Ὑπουργοὶ εἰς Κύπρον

Ἀνεφέρθη ὅτι ὁ Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν τῆς Τουρκίας Φερντὶ Γιουλέϊ πρόκειται νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Κύπρον προκειμένου νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὰς ἐργασίας εἰς τὴν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Τούρκων βορείαν περιοχὴν τῆς νήσου εἰς τὸν τομέα τῶν συγκοινωνιῶν καὶ ἐπικοινωνιῶν.

Ἐξ ἄλλου ἀνεχώρησαν ἐκ Κύπρου διὰ Τουρκίαν οἱ μεταβάντες ἐκεῖσε οἱ Ὑπουργοὶ Οἰκονομικῶν καὶ Γεωργίας Μπαϊκάλ καὶ Ὁξάλ ἵφου ἐζητήσαν ἐπιτοπίως διάφορα θέματα τῆς ἀρμοδιότητός των (Ζ/3).

Σχόλιον

Παρατηρεῖται μεγάλη δραστηριότης καὶ συνάμα ἔντονον ἐνδιαφέρον τῆς Τουρκίας διὰ κατεχόμενα ὑπ' αὐτῆς ἐδάφη τῆς Κύπρου. Ἡ Τουρκία χαρακτηρίζει τὰ ἄνωτέρω ἐδάφη ὡς "Αὐτόνομον Τουρκοκυπριακὴν Διοίκησιν" ὑποδηλοῦσα τὰς προθέσεις τῆς διὰ τὴν Ὁμοσπονδοποίησιν τῆς νήσου. Μετὰ τὴν στρατιωτικὴν εἰσβολὴν ἡ Τουρκία ἐξεδήλωσεν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ κοινωνικὰ καὶ οἰκονομικὰ προβλήματα τοῦ κατεχομένου ὑπ' αὐτῆς βορείου τμήματος τῆς νήσου καὶ διὰ τὴν ἰξιοποίησιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν τῶν ἐδαφῶν τούτων.

2.- ΚΥΠΡΟΣ

α.- Ἐσωτερικὴ Κατάστασις

- (1) Τὴν 26/8/74 ἐπραγματοποιήθη εἰς Λευκωσίαν συνάντησις μεταξὺ τοῦ ΓΓ/ΟΠΕ Βαλεχάιμ καὶ τοῦ Προέδρου Κληρίδη, καθ' ἣν ἀντηλλάγησαν ἰσχυρισμοὶ ἐπὶ τῆς ἐν νήσῳ καταστάσεως, τοῦ πολιτικοῦ μέλλοντος τῆς νήσου ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐπαναλήψεως τῶν διαπραγματεύσεων, κυρίως δὲ συνεζητήθη ἡ Ρωσικὴ πρότασις διὰ τὴν σύγκλησιν διασκεψέως ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ μὲ συμμετοχὴν τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας.

..//..

Ο Βαλτιχάιμ επί του τελευταίου τούτου ανέφεραν ότι διεξάγονται διαπραγματεύσεις μεταξύ των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ, αλλά εξαρτάται εις μεγάλον βαθμόν εκ της στάσεως των άμέσως ένδιαφερομένων μερών Κύπρου-Ελλάδος και Τουρκίας (B/2).

Σχόλιον

Εκτιμάται ότι ο IT/ΟΗΕ Βαλτιχάιμ έχει περιορισμένες δυνατότητας εις το να διαδραματίση σημάινοντα ρόλον εις την σύγκλητον μιας διασκέψεως εις τί πλαίσια των Η.Ε. λόγω των άντιτιθεμένων συμφερόντων των μεγάλων Δυνάμεων.

- (2) Τήν 26/8/74 εκπρόσωπος της Κυπριακής Κυβερνήσεως προέβη εις δηλώσεις επί της έσωτερικής καταστάσεως έν Κύπρω τονίσας ότι επιβάλλεται σύμπνοια και ένότης ινα η Κυβέρνησις άπερίσπαστος έπιδοθη εις τόνδύσκολον έργον της (B/2).

Σχόλιον

Η παρούσα Κυπριακή Κυβέρνησις άντιμετωπίζει εκτός του Τουρκικού κινδύνου και μέγιστα έσωτερικά προβλήματα λόγω των ύφισταμένων άντιθέσεων, αίτινες ούδόπως έμειώθησαν ή έξηλεμήθησαν λόγω του έξωτερικού κινδύνου. Τό γεγονός τούτο καθιστά έτι δυσκολώτερον τό έργον της.

β.- Τουρκικάί ένέργειαι

- (1) Τήν 23/8/74 έγνώσθη ότι ο Τουρκικός Άντιπρόσωπος εις τό Συμβούλιον της Ούρκης ήθελε θέσει ναμιμότητος της Κυπριακής Άντιπροσωπείας, ίσχυρισθείς ότι ο Κύπριος Πρέσβυς Μοδινός δέν δύναται να άντιπροσωπεύει τίς έν Κύπρω δύο Κοινότητες λόγω της διαφοροποιήσεως της έν Κύπρω καταστάσεως.

Διεξήχθη ψηφοφορία υπό των παρισταμένων μελών, άτινα άπεφάνθησαν ότι η Κυπριακή Άντιπροσωπεία είναι νόμιμος εκπροσωποσσι τήν Κυπριακήν Κυβέρνησιν (B/1).

- (2) Τήν 30/8/74, ήμέραν έορτασμού νίκης Τουρκικών δυνάμεων, παρεσχέθη πληροφορία καθ'ήν ή T/K τηλεόρασις θά άρχιση ειδικάς έκπομπάς δι'Ε/Κ και T/K εκ Τουρκίας.

Η πληροφορία δέν άναφέρει πόθεν και πως θά άρχίσουν αι έκπομπαι αύται.

..//..

- 4 -

Ήμοιώς έγινώσθη ότι την 27/8/74 άρχίζει έκπομπές προς την Κύπρον ό Ρ/Σ "Η φωνή τής Τουρκίας" μεταξύ 0800-3200 επί βραχέων κυμμάτων 25,25 Μ.Η.ΙΟ, 80 Κ.Η. (Ζ/3).

Σχόλιον

Ή πραγματοποίησις των άνωτέρω έκπομπών έκτιμάται ότι θά έχη δυσμενείς ψυχολογικές επίπτώσεις επί του Ε/Κ πληθυσμού και Στρατού.

Τό Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου "ΡΙΚ " ίδυνταιί νά πραγματοποιήσθι αντίστοιχούς έκπομπές λόγω έλλείψεως κατάλληλου προσωπικού.

γ.- Τ/Κ Ένεργείαι

Τήν 24/8/74 ό Τ/Κ Ντεκτίς έδήλωσεν ότι ή Έλλάς προσπαθεί νά διεθνοποιήσθι τό Κυπριακόν πρόβλημα μέ σκοπόν νά μειώσθι τά δικαιώματα τής Τ/Κ Κοινότητος, και νά έμποδίσθι την Τουρκίαν είς την προσπάθειάν τής νά προστατεύσθι την Κοινότητα και νά καταστήσθι ίδύνατον την Ένωσιν.

Ή Έλληνική Κυβέρνησις προσέθεσεν ό Ντεκτίς, προσπιθει νά χρησιμοποίησθι τάς άδεσμεύτους Άφρικανο-Άσιατικές χώρας διά την έπιθετικήν τής πολιτικήν και διά νά φέρθι τό Κυπριακόν είς διασκέψεις ξένας προς τά συμφέροντα των δύο Κοινοτήτων.

Έν συνεχεία άναφερόμενος είς τίς Σοβιετικές ένεργείας εξέφρασε την άποψιν ότι ή ΕΣΣΔ διά τής υποβληθείσης προτάσεώς τής, περί παραπομπής του Κυπριακού είς ευρείαν σύσκεψιν έντός των πλαισίων του ΟΗΕ δέν ήθέλησε νά εύνόσθι την Έλληνικήν πολιτικήν διότι αύτη ΕΣΣΔ έπιθυμεί νά διαφυλάξθι την άνεξαρτησίαν και την ουδέτερότητα τής Νήσου (Ζ/2).

Σχόλιον

Ή Σοβιετική πρότασις διά σύγκλησιν ευρείας διασκέψεως διά τό Κυπριακόν ως και ή διαφαινόμενη μεταστροφή τής στάσεώς τής υπέρ των Έλληνικών άπόψεων, έθρούβησε τά μέγιστα την Τουρκικήν πλευράν ήτις διαπιστώνει ότι σύν τη παρόδω του χρόνου έγκαταλείπεται και υπό των μέχρι πρότινος υποστηρικτών τής.

Πλέον τούτου διαβλέπει ότι ή εξέλιξις τής καταστάσεως όχι μόνον δέν εύνοσει τά σχέδιά τής αλλά άπειλεί ταύτα μέ πλήρη κατάρρευσιν. Μόνος επί του παρόντος σταθερός σύμμαχος εξακολουθούν νά παραμένουν αι ΗΠΑ, υποστηρίζουσαι τάς Τουρκικές άπόψεις διά μία Όμοσπονδιακήν Δημοκρατίαν επί έδαφικής βάσεως ή μία πολιτειακήν δομήν τύπου καντονίων ήτις ίσοδυναμεί προς ήμιδιχοτόμησιν τής Νήσου τό έν τιμήμα τής οποίας θά έλέγχεται υπό τής Έλλάδος και τό έτερον υπό τής Τουρκίας.

..//..

- 5 -

3.- Θέσις Βένων Χωρών

Χώραι 'Ανατολικού Συντασπισμού

ΕΣΣΔ

Συνεπεία της Κυπριακής κρίσεως, η Σοβιετική Ένωση υποκινεί τους 'Αρμένιους νά εξεγερθούν έναντίον της Τουρκίας. Ήδη πενήντα (50) έως εξήκοντα (60) χιλιάδες 'Αρμένιοι είναι έτοιμοι πρός δράσιν. (B/3).

Σχόλιον

- α. 'Ως έχει σήμερα η κατάσταση, εἰς τήν Τουρκίαν ὑφίσταται μιά μειονότης 40-50,000 'Αρμενίων τό μείζον μέρος τῶν ὁποίων εὐρίσκεται μονίμως ἐγκατεστημένοι εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν καί Σμύρνην. Ἡ μειονότης αὕτη, συγκρινομένη μέ τό σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους (36,5 ἑκατ) δέν συνιστᾷ μιά ὑπολογίσιμον δύναμιν, δυναμένην νά ἀναλάβῃ ἐνεργόν δράσιν καί νά δημιουργήσῃ ἐσωτερικά προβλήματα εἰς τήν χώραν.
- β. Τό πρόβλημα ἐμφανίζεται, ἐν τούτοις, ὄξυ διὰ τήν Τουρκίαν εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ Σοβιετική Ένωση ἤθελε ἐγείρῃ ἐδαφικᾶς ἀξιώσεις ἐπί της Τουρκικῆς 'Αρμενίας (Κάρς), χρησιμοποιούσα τοὺς 'Αρμένιους της οἰκείας Σοβιετικῆς Δημοκρατίας ('Ερεβάν). Παρά τό γεγονός ὅτι ἡ ἐν λόγω Τουρκική περισχὴ ἐντίσσεται ἐντός τῶν Σοβιετικῶν ἐδαφικῶν βλέψεων ἐναντι της Τουρκίας, ἡ προαναφερθεῖσα Σοβιετική ἐνέργεια θά ἀποβλέπῃ μᾶλλον εἰς τήν ἄσκησιν πιέσεως ἐναντι της Τουρκίας, προκειμένου αὕτη νά χαλαρώσῃ τήν ἰδιόλλακτον στάσιν της ἐναντι ἐνός θέματος τό ὁποῖον ἀπτεται τῶν Σοβιετικῶν συμφερόντων.
Δέν ἀποκλείεται, ἡ Σοβιετική ἐνέργεια νά ἐπεκτιθῇ καί εἰς ἑτέρους τομείς ὅπως εἶναι τό Κουρδικόν καί ἡ περισχὴ της 'Αλεξανδρέττας, ἥτις διεκδικεῖται ὑπό της Συρίας.
- γ. Σήμερα ἡ Σοβιετική Ένωση, θεωροῦσα ὅτι ἡ στάσις της Τουρκίας ἐναντι τοῦ Κυπριακοῦ ἐπιδρά δυσμενῶς ἐπί τῶν συμφερόντων της, πιθανόν νά χρησιμοποιήσῃ τό ἀρμενικόν στοιχεῖον της οἰκείας Σοβιετικῆς Δημοκρατίας ἢ καί νά συνδυάσῃ τήν ἐνέργειάν της ταύτην μετά τοῦ Κουρδικοῦ καί τῶν Συριακῶν ἐδαφικῶν διεκδικήσεων, προκειμένου νά ἐξαναγκάσῃ τήν Τουρκίαν νά χαλαρώσῃ τήν παρούσαν ἰδιόλλακτον γραμμὴν της.
- δ. Διαβιβασμένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἄνωτέρω πληροφορία περιέρχεται τό πρῶτον ἡμῖν αὕτη τελεῖ ὑπό περαιτέρω ἐρευνᾶν.

..//..

- 6 -

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

4.- Κερσόβια Δυνάμεις

α.- Ανατολική Θράκη-Αυτ.Πάριζια

- (1) 'Ο Αρχηγός Ένόπλων Δυνάμεων Στρατηγός ΣΕΜΙΧΣΑΝ ΤΖΑΡ, επ'εύκαιρία του έορτασμού της ημέρας των Ένόπλων Δυνάμεων (26-8) απέστειλε μήνυμα εις ο ειδικώτερον αναφέρεται εις τό Κυπριακόν, χαρακτηρίων την Τουρκικήν εισβολήν ως ειρηνικήν επιχείρησιν και σύμφωνον προς την αρχήν του ΑΤΑΤΟΥΡΚ" ειρήνη εις την πατρίδα, ειρήνη εις τόν Κόσμον". (Α/2)
- (2) 'Ομοίως επ'εύκαιρίαν, του έορτασμού της ημέρας των Ένόπλων Δυνάμεων έκοινοποιήθη προς τίς Μονάδας μήνυμα του προέδρου ΚΟΡΟΤΟΥΡΚ εις ο, μεταξύ άλλων, αναφέρεται οτι η πολιτεία δεν θά φεισθή ούδενός κόπου και έξόδου διά τόν έτι περιαιτέρω έκσυγκρονησμέν των Τουρκικών Ένόπλων Δυνάμεων. (Α/2)

β.- Κύπρος

(1) Δραστηριότης Τουρκικών Δυνάμεων

- (α) Έκ μέρους των Τ/Κ δίδονται πληροφορίες εις Τουρκικήν Διοίκησιν Κύπρου περί έκφορτώσεως ύλικών έκ πλοίων εις λιμένα Λεμεσού (Α/2)

Σχόλιον

Η παρακολούθησις του λιμένος Λεμεσού και η διαβίβασις πληροφοριών, πραγματοποιείται κατόπιν έντολής των Τουρκικών Δυνάμεων Κύπρου.

- (β) Είς περιοχήν χωρίου ΠΕΤΡΑΣ έτοποθετήθησιν έκ μέρους των Τ/Κ δυνάμεων Α/Τ νάρκαι (Α/2).
- (γ) Τό Τ.Μ. του Τουρκικού Σ.Σ. Κύπρου ίφωθ προέβη εις έκκαθαρίσεις ναρκοπεδίων εις περιοχάς ΚΡΙΝΗ, ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ και ΛΑΠΗΘΟΥ, μετέβη εις περιοχήν ΜΟΡΦΟΥ διά την ίδίαν έργασίαν (Α/2)

Σχόλιον

Η εκκλίθαρσις ναρκών εις τί μετόπισθεν των Τούρκων, σκοπόν έχει την άποφυγήν άτυχημάτων.

- (δ) Η 39η Μ.Π. ανέθεσε την άσφάλειαν της περιοχής ^ΡΤΕΙΚΩΜΟΥ εις τούς Τ/Κ, λόγω του οτι άπέσυρε τίς δυνάμεις της έκ της περιοχής τούτης (Α/2).

..//..

- 7 -

(2) Ύγειονομικοί Σχηματισμοί Τούρκων

Διευσιτώθη ότι έν Κύπρω έχουν αναπτύξει οι κάτωδε

Ύγειονομικοί σχηματισμοί:

- (α) Γενικών Νοσοκομείων Λευκωσίας
- (β) Στρατ. Νοσοκομείων Κυρηναίας
- (γ) Νοσοκομείων Άμισχώστου
- (δ) Νοσοκομείων Λεύκας
- (ε) Ύγειονομικός Σταθμός Τσίτους (Α/2)

(3) Ραντάρ

- (α) Τά λειτουργούντα έν Κύπρω Ραντάρ Ηαυστακού και Άεροπορίας άπεσούρθησαν έγκαιρώς και έγκαιροστίθησαν είς περιοχήν Λεμεσού (Α/2).
- (β) Έγνώσθη ότι είς περιοχήν ΚΑΤΗΡΑΖ θφίσταται έν λειτουργίη Τουρκικών Ραντάρ άγνώστου τύπου (Α/2).

(4) Προσωπικότητες

- (α) Ό Διοικητής Κέντρου έκπαιδεύσεως Κομάντος Τουρκίας ΤΙΞ/ΧΟΣ ΑΝΑΝΤΟΛΟΥ, έτοποθετήθη ώς Διοικητής τών Τουρκικών Δυνάμεων Κομάντος έν Κύπρω (Α/2)

Σχόλιον

Έκτιμάται ότι έν Κύπρω θφίσταται ταξιαρχία κομάντος διά τήν άντιμετώπισιν έπιχειρήσεων άνδρθοδόξου πολέμου.

- (β) Ό Διοικητής τών Τουρκικών Δυνάμεων είσοβολή έν Κύπρω Άντ/γος ΝΟΥΡΕΤΙΝ ΑΡΣΙΝ, λόγω προαγωγής του άπεκατεστίθη είς τήν Διοίκησιν διά του Άντ/γου ΝΤΕΜΠΕΡΑ μέχρι τούδε Διοικητού τής 39ης Μ.Π. (Α/3).

(5) Δοσιπά

Ό Άρχηγός Ε.Δ. Τουρκίας είς δηλώσεις του είπεν ότι έχουν ληφθή

..//..

- 8 -

" Άπαντα τὰ μέτρα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἀνταρτοπολέμου ἐν
Κύπρῳ (Α/Σ).

